

I

VINTILĂ HORIA

CETATEA CU DUHURI

EDITURA LIBRĂRIEI
PAVEL SURU

București

Cota

I 152 114

Inventar

C199803416

Domnului Octavian Neamtu,
magistrul acestui poem, în numele
mei idei care ne uneste tineretile.

Vințuțiu

București

25 Mai 1959

60 16873A

VINTILĂ HORIA

CETATEA CU DUHURI

P O E M

CU UN PORTRET AL AUTORULUI
DE CLAUDIA COBIZEVA

BUCUREȘTI, 1939

EDITURA LIBRĂRIEI PAVEL SURU

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITĂȚII
BUCUREȘTI
COTA L 152.114

329
/98

Celei mai clare Olguța, pentru
frumusețea cu care înfruntă
Poesia. V. H.

B.C.U. București

*„Vedrai gli antichi spiriti dolenti
Che la seconda morte ciascun grida“.*

**Dante: „Divina Commedia“,
Inferno, Canto 1**

CÂNTUL INTÂI

Eram atunci la început de drum,
Cu sufletu 'ncărcat de paradise,
Un vagabond cu zilele prin vise
Și cu trecutu 'nfășurat în fum.

Credeam că viața curge din lumină,
Cum vinul alb din boabele de struguri,
Ardeam candori pe cele nouă ruguri
Și nouă muze-mi beau din rădăcină.

Un prinț stingher de mână cu Poesia —
Era din cele nouă cea mai sfântă —
Călătoream prin vremea care cântă
Și azi, ca ieri, albastră melodia.

Cetatea mea cu-un fir de-argint în plete,
Cu sfinți de aur și cu domni isteți,
Mă despărțise clar de târgoveți
Și-mi da să beau din cupe și din fete.

Eram prieten bun cu-o stradă veche,
Cu o statuie de poet, cu'n lac,
Cu'n lăutar cu pielea ca de drac,
Care-mi cânta romanțe la ureche.

Trăiam în zi ca 'ntr'un palat din soare
Și'n anotimpuri mă grăbeam s'alunec,
Să trec prin ele și să nu mă 'ntunec
De frunze moarte, vânturi și ninsoare.

Când îmi aduc aminte de aceste
Incremenite clipe 'n amintire,
Imi pare totul carte de cetire
Cu filele deschise în poveste.

A fost o noapte mare peste toate,
O noapte scrisă 'n strofele ce vin;
S'a făurit atuncea un destin
Sau duhul meu s'a rupt peste cetate!...

Căci nu-mi aduc nici astăzi bine-aminte
Dac'am trăit în viața unui vis,
Sau noaptea rece taina și-a deschis
Ca să mă prindă 'n vraja ei cuminte!

CÂNTUL AL DOILEA

Eu n'am știut nicicând că noaptea cade
Peste cetatea moartă ca o viață
Din care se desprind, ca dintr'o ceață,
Alți pământeni și oameni cumsecade.

M'am rătăcit întâmplător prin burgul
Pe care fâlfâia domol amurgul
Și m'am oprit pe bancă 'ntr'o grădină
Să văd cum naște noaptea din lumină.

Era târziu căci pleoapele-obosite
Se închideau de somn ca 'ntotdeauna
Când dintr'un turn înalt a ieșit luna
Și s'a uitat pe străzile uimite.

Apoi spre mine și-a întors găteala
Și mi-a zâmbit suavă, ca o fată
Care-a murit și n'a fost sărutată
Decât de-a morții limpede petală.

— Alb muritor, mi-a spus atunci crăiasa,
Din noapte de-ai venit să-ți iei mireasa,
Ești osândit de gândurile mele
Să te cununi cu Moartea printre stele.

Imi amuțise glasul și 'n tăcere
Imi auzeam doar inima cum bate
Ca un ceasornic mut peste cetate
Sau ca un cariu 'nchis într'o durere.

— N'am căutat osânde 'n noapte, Doamnă,
Sunt muritorul cel mai blând, poetul,
Care cioplește versuri și cu 'ncetul
Iși mută tinerețea într'o toamnă.

Eu n'am venit să răscolesc morminte,
M'am rătăcit în noapte ca 'ntr'o carte
Și sunt prea tânăr ca să cred că 'n moarte
Sunt degete ce știu să mai alinte.

O umbră s'a desprins atunci agale
Dintr'un desiș cu frunzele de sabie,
Luna s'a clătinat ca o corabie
Iar el mi-a spus zâmbind: — Sunt Caragiale

Bucureștean chefliu și dramaturg,
Am fost ca tine, astăzi sunt amurg,
Am îndrăgit și eu cândva o muză,
Azi sunt prin noapte bardul-călăuză.

Aștept de mult un tânăr rătăcit,
Prin burgul nopții mele să-l invit,
Să-l sperie luna, moartea să-l îndemne;
Am fost sortit să pribegesc, pe semne!

Și-așa, umblând pe străzile sonore
Maestrul m'a condus mereu de mână;
Pe caldarâm priveam ca 'ntr'o fântână
Jucând feline umbrele surore.

Pe cerul vast plutea o altă lună,
Străină ca o lună din poeme;
Mi se părea că m'am desprins de vreme
Și calc odăjdii reci prin noaptea brună.

Cetatea mea cu parcuri și palate
Incremenise 'n umbră și tăcea
Sub fulguirea lunii, ca de nea,
Invesmântată în singurătate.

Poate mergeam prin vraja unui vis
Sau lunecam încet în nebunie,
Prieten cu o palidă stafie
Care-mi spunea că 'n viață a râs și-a scris.

Abia târziu, când miezul nopții 'n ornic
Și-a spus cuvântul limpede și mare,
Am întâlnit o altă arătare
Cu pasul clătinat și nestatornic.

— E Cetățeanul turmentat, îmi spuse
Maestrul — și-l chemă spre noi.
Pluteau în juru-i duhuri din butoi
Și 'n buzunar strângea scrisori pierdute.

— Il vezi cum trece? spuse Caragiale,
Nici un cuvânt nu-i poate sta în cale.
L'am scos din lume, l'am făcut erou,
Azi el e lumea, eu — un biet ecou.

Și cetățeanul s'a tot dus prin umbre,
Strângând din vis scrisorile pierdute
Și căutând adrese neștiute
Prin nopți de toamnă, umede și sumbre.

INTERMEZZO

Tu, fată înclinată peste pagini,
Zidită 'n viața mea ca într'o clipă,
Poemul meu, iubito, e-o risipă
De umbre, înțelesuri și paragini.

Ți-am închinat cântarea lui adâncă
Din dragoste, dar și dispreț puțin,
Căci poesia, fată, e un chin
Ce se oprește 'n tine ca 'ntr'o stâncă.

N'ai să pricepi măcar o strofă 'ntreagă,
Ai obosi prea mult înțelegându-l,
Și ți-ai întoarce-o clipă, poate, gândul
Dela iubirea grea care ne leagă.

Cuvântul „muză“ nu te prinde bine,
Ai ochii verzi și genele în zare
Ca niște blânde semne de 'ntrebare
De unde versul plânge pân' la mine.

Dac' ai fi aspră, doamnă Beatrice,
Ca'n anul două sute una mie,
Aș scrie o Divina Commedie
Și aș găsi o „casa editrice“.

Dar veacul nostru și iubirea ta
Sunt altfel ca atunci când Dante
Făcea terține doamnelor galante:
Poemul meu e pentru vremea mea.

Și dacă-ți spun, frumoasa mea, secretul,
E nu ca să înțelegi ceva din el,
Dar ca să știe fetele la fel,
Că muza nu-i tot una cu poetul.

CÂNTUL AL TREILEA

Abia se isprăvise cetățeanul
Și silueta lui se risipise
Pe ulița cu porțile deschise,
Când Caragiale își opri elanul.

Umblasem mult, pe străzi și sub balcoane,
Călcam acum pe malul unei ape
Și luna era parcă mai aproape,
Ca o gondolă printre lampioane.

Copaci uriași se legăneau pe mal
Cu stele 'n creștet, stele la picioare
Și frunze, în metanii foșnitoare,
Se desprindeau ca la un grav semnal.

Pe țărmul trist un om privea în apă
Și cu-o vergea lovea în luciul 'ntins,
Apoi stătea și răsufla învins,
Ca iar bătaia aspră s'o înceapă.

Maestrul mă privi și-mi spuse iară,
Cu glasul lui de umbră care cântă:
— Prieten tânăr, nu te înspăimântă
Acest simbol închis într'o povară?

Nefericitul care se răsbună
Pe chipul lui răsfânt în apa brună
Și care-și bate fața cu-o vergea,
A fost odată stâlp de cafenea.

A ponegriț în scris și'n vorbe goale
Și și-a tocmit condeiul pe parale
A lingușit prieteni și stăpâni
Și'n fața morții s'a spălat pe mâni.

Credința lui a fost cum e nisipul.
Acuma nu-și mai recunoaște chipul.
Ferește-te în viață de asemeni
Nedemni și nestatornici semeni.

.
.
Era târziu și stelele într'una
Cădeau pe boltă una câte una.

Către oraș purtarăm iară pașii
Prin frunze și prin noaptea pe sfârșite,
Pân' am ajuns pe străzile cernite
Unde ucid din dragoste apașii.

Din întunerec geamurile scunde
Râdeau ca niște guri — și pe maidane
Plângeau pisicile în saxofoane,
Vibrând senzații 'n cozile rotunde.

A ciocănit maestrul la o poartă,
Cu degete sonore, descărnate,
Și-un pas a răsunat pe înfundate
Din umbra grea, ca un sfârșit de soartă.

Când Eminescu a ieșit în prag
Cu ochii mari și sbuciumul în plete,
S'a rezemat tăcerea de perete
Și luna a crescut ca un toiag.

S'a sprijinit în luciul lui poetul
Și fără nicio vorbă ne-a chemat
Pe strada lui cu nume blestemat
Unde se moare 'ncetul cu încetul.

Din întunerec, un convoiu de morți
Ne-a 'ntâmpinat și-am mers așa agale;
Priveam din când în când la Caragiale
Cum bate cu toiagu 'n alte porți.

Au tot crescut fantomele mereu,
Aveau în mână câte-o cupă goală
Și aripi albe prinse de sandală,
Ca niște îngeri de-ai lui Dumnezeu.

Erau poeții umbrele acestea,
Poeții morți de veacuri sau de ani,
Iubise fiecare sub castani
Și fiecare își avea povestea.

Unul cerșise versuri pentru-o fată,
Altul iubise coardele de liră
Și plănuse lumii o satiră
Pe care n'o scrisese niciodată.

Mergeau cu toții numele să-și bea
Din lacrimile gloriei și'n cupe
Durerea fiecare să-și astupe
Și să se culce-apoi sub câte-o stea.

La o răscruce Gloria plângea,
Era frumoasă ca un vers cioplit
Și'n seara asta nimeni nu 'ndrăznea
Să-și ceară partea lui de infinit.

M'am apropiat sfios și-am întins mâna
Să beau din lacrimi albe prima treaptă
De nemurire, când mi-a spus: — Așteaptă
Să cadă 'ntâi din pieptul tău țărâna.

Ești încă muritor Vintilă Horia
Și-i pentru morții mari sortită Gloria.

Un tunet aspru-și despleți chemarea
Și risipi în umbră arătarea.

CÂNTUL INTOARCERII

Lucea prin frunze ude dimineața
Și-un soare blând îmi dăruia lumină
În lumea asta caldă și senină
Din care crește și te 'mbie viața.

Să nu crezi, fată dragă, c'am mințit
Scriind aici de Luca Caragiale
Ca de-un prieten care-ți iese'n cale
Și-ți povestește despre infinit.

Aș fi prea crud cu neștiința ta
Și-aș crede prea puțin în poezie.
Am scris aceste versuri ca să știe
Poeții morți că nu-i putem uita.

S'a tipărit acest poem în București la
Tipografia Cărților Bisericești în anul
1939 luna Februarie în 100 exemplare
pe hârtie alfa albă numerotate dela 1—
100, 200 exemplare pe hârtie alfa azur
numerotate dela 100-300 și 100 exemplare
pe hârtie velină albă numerotate dela
300—400, toate cu un portret inedit de
Claudia Cobizeva.

331

VERIFICAT
200

LEI 30.